

DEBATT

Kontakt oss: 70 12 00 00 debatt@smp.no

All utgivelse skjer i henhold til Sunnmørspostens publiseringsvilkår. Vi forbeholder oss retten til å arkivere og utgi i elektronisk form alt som er publisert i Sunnmørsposten. Dette gjelder også innsendt materiale, og innsendt stoff honoreres bare når det er avtalt. Vi forbeholder oss retten til å korte ned. Ubrukte innlegg returneres bare på anmodning.

KRONIKK/SYNSPUNKT:

E-post: debatt@smp.no

Maks 5.600 tegn inkl. mellomrom. Vi forbeholder oss retten til å korte ned. Legg ved portrettfoto.

Valgdikt

Jeg ligger på sofaen og har det så godt.
Min såkalte kone kaller meg fjott.

Men jeg er verken lei eller sår
for uføretrygda fikk jeg i går.

Min «kone» har reist til Moa på salg,
og jeg skal stemme i kommunevalg.

Men jeg er så slapp, så innmari trøtt.
Avlegge stemme? Er jeg virkelig nødt?

Jeg reiser meg opp og tar trusa på,
og hverdagsskjorta like så.

Så går jeg til badet med skjelvende lår
og steller mitt vakre hentehår.

Barbere meg nå? Nei, langt ifra.
Litt pels på haka er godt å ha.

Jeg går til lokalet med nølende skritt
og kommer nærmere, litt etter litt.

Men melkesyra i låra har surna
et stykke før jeg når fram til urna.

Inni lokalet er mange lister.
Jeg tar en, for løftene frister.

Så tar jeg flere, helt resolutt,
og putter dem alle i en konvolutt –

– tar konvolutt i lomma og tusler meg hjem.

Men nå har klokka plutselig blitt fem,
så nå må jeg ha meg en sofablund,
en to-tre timer, en stakket stund.

Jeg etterpå feirer med stikkelsbærvin.
Gud signe Vår Herre og Sofaen min!

Så hør mine venner på mine ord,
hvor enn dere bor,
på fjell og ved fjord,
i sør og i nord:

Det er valg og politikk som har ødelagt vår jord!

LARS JØRGEN VIK
Sykkylven

Rangt og vrangt

UFYSNE

Ufysna til Knut Flem i inseratet hans «Ord og uttrykk», prenta i Sunnmørsposten den 07.08.-15, legg for dagen dette med på seg sjølv å kjenne andre; presterande også å argumentere mot seg sjølv. Utan å kunne grunnge sine klart sjikanerande utsegn omkring meg det seier sitt. Kvar finst dei gongane der ordlegginga mi er kranglande, og kvar finst alle dei gongane som eg har feilbrukt ord og uttrykk! Krangel er kort uttrykt ueinigheit for å ville vere ueinige. Og Flem burde kunne vite at det som han gjengjev med hermeteikn det skal vise ei nøyaktig gjengjeving. Eg står for ord og bokstaveringar som eg nyttar, og eit slags nedrande pyntingshjelp til ordlegginga mi ved parentesbruk det kunne han ha spart seg.

Vonleg vil Flem kunne ane at landsmålbokstave-

ringa «førefordele» var forgjengaren til «forfordele», og som av forståsegpåarar ei tid faktisk stod for totalt å få for lite, noko som nyare forståsegpåarar har endevendt til totalt å få for mykje. Historisk har førefordele stått for ein del innanfor vedrørende sin total. Dette kjenner dei til dei som har orientert seg rimeleg langt bakover i tid. Og eg må få gjenta meg sjølv med dette at Språkrådet ikkje har vist teikn til å lea på eit øyre omkring den historiske forståinga. Heller ikkje den. Fi donc.

Det som eg framførde i inseratet mitt «Språkinnbillingar» i Smp den 28.07.-15 i høve Siv Katrin Ulla sitt inserat «Hjertesak» i Smp den 21.07.-15 det taklar nok Ulla som ordførarkandidat, og utan å ha Flem som debattanhang. Og ufysne er som før, ufyseleg. Von dess.

ØYSTEIN FJØRSTAD
Stranda

Kopernikus, klima og

KRONIKK

HARALD YNDESTAD
Professor, dr.philos.
Aalesund University College

KLIMA

Det hadde dannet seg en rådende oppfatning, om tidspunktet for påsken. Et tidspunkt som henger sammen med månens faser og plassering av søndager, i en kalender som hadde endret seg over tid. I 1514 fikk Kopernikus oppdraget fra paven, om å finne et mer nøyaktig tidspunkt. Kopernikus løste oppgaven, ved å gjøre presise målinger av posisjonen til solen, månen og planetene. Målingene viste samtidig at der over tid er en endring i planetenes posisjoner i forhold til fiksstjerner. Han trakk da den slutning, at når posisjonen til planetene endrer seg raskere enn fiksstjernene, må det være fordi de beveget seg nærmere jorden.

Trussel. Denne oppdagelsen var ingen god nyhet for hans oppdragsgiver og andre, som hadde basert seg på den rådende oppfatning, om jorden som sentrum av universet. Kopernikus fryktet at oppdagelsen var en trussel for hans egen sikkerhet. Boken om det heliosentriske verdensbildet ble derfor ikke utgitt, før han døde i 1543. Da måtte paven forestilling om verdensbildet vike, for reelle målinger. Det som ble bevart, var forestillingen om solen som en evig konstant varmekilde.

Klimaendringer. I vår tid har det dannet seg en rådende oppfatning blant politikere, forskere, og folk flest, om årsaken til klimaendringer. Denne oppfatning

– Skal en løse klimagåten, må en lære av Kopernikus, som kombinerte reelle data med et nytt perspektiv på virkeligheten

bygger på at solen endrer seg bare 0.1 prosent. Med en forestilling om aktive mennesker, under en fjern slapp sol, trekkes den slutning, at observerte klimaendringer må være menneskeskapt. Samtidig foreligger det ingen oppfatning om når det skapte starta, eller om hva som er skapte eller naturlige endringer. Det som bekymrer, er prognoser om en akselererende temperaturvekst.

Planetbaner. Kan en forestiller seg å skape høyere temperatur

på jorden, kan en forestille seg å kontrollere temperaturen på jorden. Politikere vil nå begrense temperaturveksten til to grader. Men realistiske prognoser forutsetter at en bygger på noe forutsigbart. Problemet er, at det er få ting som er forutsigbart i naturen. Det nærmeste en kommer er planetbanene, som Kopernikus en gang observerte. Men planetbaner inngår ikke i klimamodeller. Etter den rådende oppfatning, er planetenes baner forbundet med astrologi og gammel overtro.

Ålesund – Omsorg skal ikke på anbud!

VALG 2015

De fleste som bor i Ålesund kommune er veldig godt tilfreds med omsorgstjenestene som de får i regi av Ålesund kommune. De ansatte gjør en fantastisk jobb hver eneste dag, noe tilbakemeldinger fra brukerne vitner om. Eksperimenteringen til Høyre, Frp og Venstre har redusert valgfriheten i Ålesund kommune, ved at pengene som vi kunne brukt på flere ansatte og

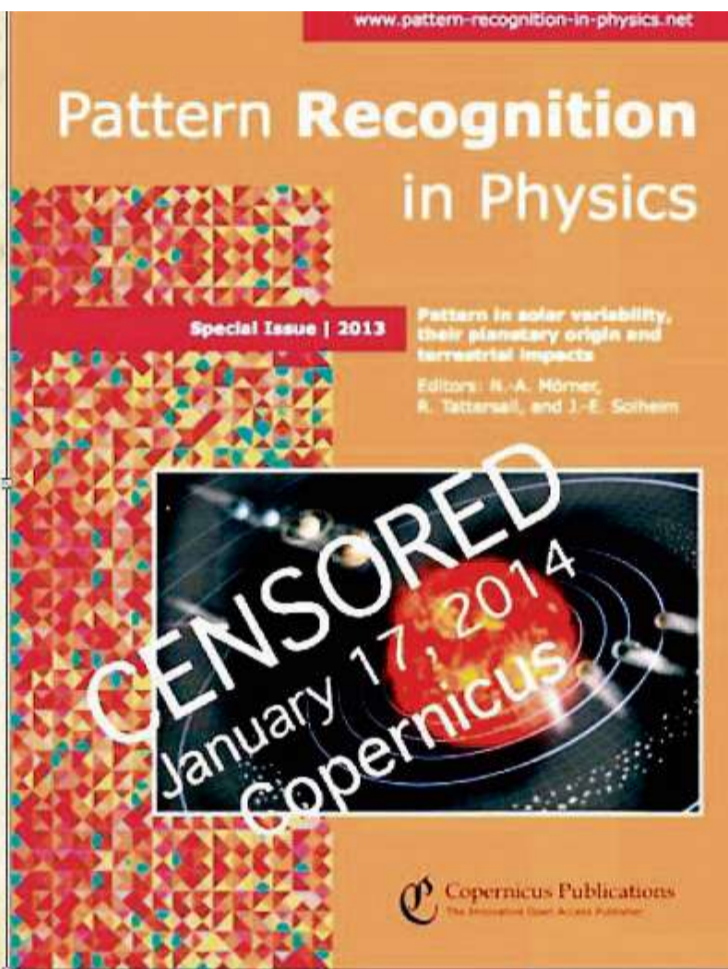
høyere kvalitet på tjenestene, har gått til mer administrasjon og ekstra kostnader for å tilrettelegge for private aktører, som folk flest ikke vil ha. Det er ikke slik at innbyggere med behov for bistand ber om å få velge blant flere aktører. Den såkalte valgfriheten som Høyre, Frp og Venstre snakker om i bystyret i Ålesund, er først og fremst en politisk ideologi, og ikke et behov som innbyggerne har.

Kraftig vekst. De siste ti årene har det vært en kraftig vekst i antall private tjenesteytere i norske kommuner – ofte i regi av NHO, med Høyre, Frp og Venstre som pådrivere for denne utviklingen. Veksten har ikke skjedd fordi det er et folkekrav, eller fordi det er behov for det, men fordi blåblå politikere har satt seg som mål at private, kommersielle selskaper skal kunne tjene penger på eldre og andre pleietrengende. Dette

– Med en forestilling om aktive mennesker, under en fjern slapp sol, trekkes den slutning, at observerte klimaendringer må være menneskeskapt

HARALD YNDESTAD

den rådende oppfatning

STOPPET: Tidsskriftet «Pattern Recognition» kom ut i 2014. Ved et tilfelle, samme år det var 500 års jubileum for Kopernikus. Noen dager etter det kom ut, ble publiseringen av hele tidsskriftet stoppet av eieren. Eieren var, ironisk nok, det tyske forlaget Copernicus Publication.

i stråling fra solen og endring i klima på jorden. Statistiske analyser av dataseriene, viste periodiske endringer i samsvar med periodene til de store planetene, som Kopernikus en gang observerte. Dette dannet et nytt perspektiv på sammenhengen mellom solsystemet, stråling fra solen og klimaendringer.

Endring i solstråling. Med denne bakgrunn, ble det dannet en internasjonal forskergruppe for å sammenfatte hva en i dag vet om dette temaet. Resultatet ble publisert i tidsskriftet «Pattern Recognition» i spesialnummeret «Pattern in solar variability, their planetary origin and terrestrial impacts». Tidsskriftet hadde samtidig et sammendrag av de vitenskapelige artiklene. Her framgår det at flere artikler tyder på at endringer i solstråling fra solen har sammenheng med gravitasjon fra de store planetene. Til slutt legges det fram en bekymring om rekkevidden av konklusjonen. Her står det: «Several papers have addressed the question about the evolution of climate during the 21st century. Obviously, we are on our way into a new grand solar minimum. This sheds serious doubts of a continued, even accelerated warming as claimed by the IPCC project.»

Stoppet av eieren. Tidsskriftet kom ut i 2014. Ved et tilfelle,

samme år det var 500 års jubileum for Kopernikus. Noen dager etter det kom ut, ble publiseringen av hele tidsskriftet stoppet av eieren. Eieren var, ironisk nok, det tyske forlaget Copernicus Publication.

Reaksjonen kom fra klimabloggere i internasjonale forum. Her skiftet fokus, fra å diskutere budskap, til å stigmatisere de som bærer fram budskapet. Som på Kopernikus sin tid, fikk vi diskusjonen om dette kommer fra «troende» eller «benektende». Er dette «benektende»-forskning, der «benektende» støtter andre «benektende»? Til slutt måtte en av forfatterne stå fram, og minne om at Hitler en gang hadde stigmatisert forskere ved å innføre begrepet jøde-forskning. Budskapet i artiklene forsvant, som dugg for den variable sol. Den største klima-blogg i USA, oppsummerte det hele med kommentaren «En forventet reaksjon. De som utfordrer FN sitt klimapanel IPCC, må forvente å få den reaksjon de ber om».

Forhastet. Når den rådende oppfatning ikke lenger er diskutert, er den blitt en trosretning. På Kopernikus sin tid, var verdensbildet forankret i frykt og den katolske kirke. Oppfatning av klimaendringer synes nå å være forankret i frykt og politikk. Skal en løse klimagåten, må en lære av Kopernikus, som kombinerte reelle data med et nytt perspektiv på virkeligheten. For vi har fortsatt ingen samla forståelse, av hvorfor klimaet endres. Men studier av lange dataserier tyder på, at den rådende oppfatning, også denne gang, er forhastet.

Til klimafor-kjemparane

KLIMA

I fellesskap har vi opplevd sommarbåten si ferd langs landet vårt, og gledd oss over dei mange blide og glade menneska på kaikantane der dei fritidsfarande har teke land og skapt fest.

Sett frå eit alvorleg klimasyn er vel dette ein synleg demonstrasjon av å sende skadeleg stoff ut i atmosfæren, så vi har verkeleg grunn til å spørje om slike båtferder er fredda av klimaforkjemparane, for vi har ikkje høyrte eller sett det minste fnugg av protestar frå den kanten.

Mange vil hevde at slike festreiser må vi både få sjå og oppleve, for dei set ein ekstra fin farge på livet, og det kan vi vere samd i. Men kan vi godkjenne ei slik båtferd i eit miljøperspektiv?

Er svaret ja må det i alle høve bli slutt på å klage på skaden som bilbrukarane valdar for å kome seg på arbeid. Eg bed om at dei miljøivrige skal kome med eit skriftleg synspunkt på dei innvendingar som er sett fram.

INGE GRIMSTAD
Hareid

Solen. Beregning av endring i stråling fra solen, er en langt mer krevende oppgave enn å beregne tidspunktet for påsken. Aktiviteten på solen, har siden Galilei, vært basert på å studere synbare solflekker, men i 1978 starta NASA med reelle fysiske målinger av stråling fra solen via satellitter. Etter 30 år med målinger, kunne de presentere en måleserie som viser hvordan strålingen endrer seg. Målingene kunne nå sammenlignes med andre måleserier som påvirkes av stråling fra solen, som forekomst av iso-

topene C-14 og Beryllium-10 i is-prøver fra Grønland. På den måten kunne en utvikle lengre dataserier som representerer stråling fra solen over perioder på 300, 1000 og 9000 år.

Sterkere enn antatt. De nye dataseriene viste at variasjonen i stråling er tre ganger sterkere enn tidligere antatt. Samsvar mellom variasjon i stråling fra solen, og temperaturen i England fra 1500-tallet, kastet bokstavelig talt nytt sollys, over sammenhengen mellom endring

– Vi mener at verdig eldreomsorg skal ikke privatiseres

skal skje – nesten uavhengig av om det blir dyrere og dårligere. Med kommunereformen i bakhand, legger regjeringa opp til større markeder hvor private, kommersielle selskaper kan tjene store penger på eldres omsorgsbehov. Arbeiderpartiet mener omsorg best ivaretas uten profittsyn og i regi av kommunen egne ansatte.

Valgfrihet. Arbeiderpartiet vil gi de eldre og pleietrengende i

Ålesund kommune reell valgfrihet. Vi skal samtidig være en garantist for at denne valgfriheten skal være i regi av Ålesund kommune.

Vi mener at verdig eldreomsorg skal ikke privatiseres. Ideologien til Høyre, Frp og Venstre, der en skal privatisere for å privatisere, står seg ikke i møte med virkeligheten. All erfaring gjennom flere feilslåtte prosjekt viser at private tjenesteytere må redusere på kvaliteten ved og ha

færre ansatte, flere ufrivillige deltidsstillinger, flere midlertidige ansatte og lavere formell kompetanse blant de ansatte. Konklusjonen er at de kutter både i bemanningen og kvaliteten for å tjene penger til eierne.

For oss er innbyggere med behov for omsorg, og de ansattes arbeidsvilkår førsteprioritet. I motsetning til blåblå politikere, er ikke Arbeiderparti for en ordning der skattebetalerne skal finansiere private investo-

rers mulighet til å tjene penger på omsorg.

Bruk stemmeretten, godt valg!

IVAR ØSTREM
Listekandidat
Bystyremedlem Ap